

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambeta, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu séu 45 doidiaceri, or 3 galbini si 3 doidiaceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 verbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Taca'ta timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 82.

Brasiovu, 17. Octobre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Sub Nru 77.

Rugamintea episcopului greco-neunitu. *)

Inclyti Status et Ordines!

Clerulu fiacarui ritu, prin urmare si celu de ritulu grecescu neunitu socotitu fiindu cá invatiatoru si naintatoru alu relegiositatii si alu moralitatii, cumu si alu fericii din lumea acést'a si din cea viitoare impreunate cu aceleasi, trebue se'si aiba autoritatea cuvenita, prin care mai vertosu poporulu tieranu este condusu; aceleasiu cleru inse trebue se'si aiba si o subsistentia comensurata starii sale, pentrucá grij'a castigarii mijlóceloru de vietuire se nu'lu abata dela implinirea greului seu oficiu sacru. Din acestu temeiu sacratisim'a sa Maiestate avendu alu seu scopu mai multu decatu parintiescu a naintá si cultur'a clerului neunitu la o stare mai buna si a o apropia de cultur'a clerului altoru confesiuni, intre altele, prin induratulu rescriptu regescu din 14. Juliu 1785 esitu si in 30. Augustu alu aceluasi anu intimatu sub Nr. gubernialu 6315 sub A) a binevoitu a resolví cá, pe sam'a clerului greco-neunitu se se infiantese cu spesele erariului regescu o scóla clericala in cetatea Temisórei in Banatu. Dupa aceea se mai indurase si diet'a tierii a lua sórtea ticalósa si fórte amarita a clerului si a poporului neunitu ardeleanu in parintésca consideratiune si cu scopu de ale mai aliná nevoile loru in a. 1791 asiediara unu articulu de lege de coprinsulu urmatoriu: „Relegea resariténa de ritulu grecescu neunitu, carea pana acum „dupa legile acestei patrii se renumerá intre cele tolerate (sufेरite), in poterea acestui articulu se intaresce „in liberulu seu exercitiu in acelu modu, cá toti urmatorii acelei relege se depinda dela episcopulu ritului „loru, carele va fi a se denumi de catra Maiestatea sa, „si carii dupa conditiunea loru se fia tractati cá si ceilalti locuitori, nici la portarea sarcineloru publice si a „altoru dari se fia mai asupriti decatu altii; eara drepturile Maiestatii regesci cu privire la afacerile clerului, „ale bisericeii, ale fundatiuniloru si ale educatiunii tinerimii voru remané si de aici inainte in poterea loru.“ Eara in conformitate cu acestu articulu la rogamintea clerului si a poporului neunitu substernuta pentru cá se i se face dreptate, comendata si de catra dieta parintiesce, au mai urmatu induratele resolutiuni alaturate aici sub B si C esite in 26. Maiu Nru curtii 2132 si in 21. Juliu Nru curtii 2811 din a. 1792, alu caroru scopu a fostu cá, spre a se face clerulu neunitu mai capace (mai destoinicu) intru implinirea grelei sale datorintie, se fia scutitu dela portarea greutatiloru publice, dela platirea tacsei capului, si a vamiloru de

*) Numai acela care va citi cu luareaminte acestu actu publicu, va fi in stare de a dá o definitiune drépta la cuvintele toleratu si tolerántia asiá precumu aceleasi s'au luat din vechime in dreptulu publicu alu Ardealului, va fi totuodata in stare de a trage linia paralela intre starea din 1837 si intre cea de astadi adica tocma dupa unu patrariu de seculu si a vedé curatu, care din napastuirile vechi s'au delaturatu si care nu.

Not'a Traducatorului.

drumu, de la darea de recruti la óste, si preotii se nu fia aruncati la prinsori afara numai de apúcarea in fapt'a criminala, eara industri'a poporului, de care clasa se tienu si familiile parochiloru, se fia desteptata prin primirea si dintre urmatorii acestei relege la invatiarea meseriiloru, cumu si prin aplicarea loru la deregatorii magistratuale; eara numerulu dileloru de serbatori imultitu preste mesura se fia micioratu, si in urma, cá spre imbunatatirea subsistentii clerului se se propuna unu fondu de ajunsu. Ce e dreptu, sórtea clerului si a poporului ar fi fostu multu ustiorata prin veneratulu articulu si prin induratele resolutiuni regesci cá prin unele ce corespundu scopului propusu, déca aceleasi s'aru si pune in lucrare si s'aru tiené in a loru putere intocma precumu si suna; inse tier'a intréga marturisesce contrariulu; pentruca lasandu, cumuca acelu cleru si poporu se folosesce prea puçinu de favórea concésa lui prin articulu de lege, apoi mai e constrinsu a suferi o greutate noua prin aceea, ca industri'a poporului si a familiiloru preotiesci, care se tienu de elu nu numai nu se destépta, dara in fundulu regescu (intre sasi) se si mai timpesce si se impedece óresicumu inadinsu prin aceea, pentruca de o parte nu sunt nici decumu suferiti a invatiá meserii nici a se aplicá la deregatorii comunale, eara de alt'a dupa marturisirea gratiosului decretu gubernialu esitu in 25. Maiu 1812 Nru 4128 sub F din cause scornite si desierte sunt olegati a petrece in nelucrare anca si dilele de serbatori ale confesiunii luterane. La acestea se mai adaoge, cumuca fii si sierbii parochiloru, fara carii ei nu'si potu porta economi'a, se prindu si se inolésa fara nici o alegere la óste, persónele din sinulu clerului anca se arunca arbitrarminte in prinsóre si se torturésa prin batai, eara nedreptii loru asupritori in urmarea relatiuniloru unilaterale esite dela magistraturi scapa de orice pedépsa meritata. Spre a comprobá adevérule acestora se potu citá intre altele urmátorele gratiése decrete guberniale sub Nrii 2071 din 1809; 749/1823; 7444/1825; 3896/1828; 8636/1822; 5245/1832; 6510/1833; 9374/1820; 9315/1831; 11404/1832; 224/1837 alaturate sub I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII. Afara de acestea din relatiunile protopopiloru pastrate in archiv'a episcopésca se cunósce, cumuca oficialii de la administratiunea politica mai vertosu in dile de dumineci si serbatori citésa prin haiducii loru la locul restedintiei proprie nu numai pe comunitatile din respektivulu cercu administrativu, ci tocma si pe parochii actuali, spre ali se publicá ordinatiunile, nesocotindu intru nimicu, cumuca celebrarea servitiului ddiescu de diminéti'a si desteptarea evlaviei in poporeni, in serbatori si dumineci se ne'ngrijescu in contra porunciloru bisericeii; eara apoi pe cei carii se supunu si mergu in faci'a loru, ii priimescu cu dispretiu, facundule mustrari arbitrarii si neomenóse si neavendu nici unu respektu catra demnitatea preotiesca in faci'a multimii ascultatoriloru sei adunati ii imprósca cu sudalmi (injuraturi) si asiá in modulu acést'a ii lipsescu de orice auctoritate. De asemenea sórte trista e apasatu clerulu neunitu si in privinti'a subsistentii (mijlóceloru vietuiri), din cauza ca acést'a esistendu si de altumintea numai cu numele, necumu se crésca, ci mai vertosu se impuçina si scade

pe dî ce merge, pentruca precumu se vede din relatiunile protopopiloru oficiöse pastrate in archivulu episcopescu, in satele: 1. Falcusia, 2. Draga-vilma, 3. Carbunari, 4. Kis-Kurtyás, 5. Carpenisiu, 6. Remetea, 7. Almasielu, 8. Hari, 9. Szimere, 10. Magura, 11. Tamasias'a, 12. Dencu mare, 13. Dencu micu, 14. Crihalma, 15. Márkos, 16. Ferihaza (Biserica alba) 17. Valdorf, 18. M. Feleg, 19. Retisdorf, 20. Agostonfalva, 21. Sz. Petrifalau, 22. B. Restolci, 23. Capalna, 24. Laasu, 25. Sacelu, 26. Lamcramu, 27. Cicudu, 28. Fraoa (Frauendorf), 29. Zsermari, 30. Hegigu, 31. Tamáspatak, 32. Toplitia, 33. Deda, 34. Liget, 35. Sz. Ujfalu, 36. Oroszpatak, 37. Ideciu, 38. Balástelke, 39. Brescu, 40. Caila, 41. Cricau, 42. Saracșeu, 43. Drâmbari, 44. Cacov'a Erii, vii, fenatie si araturi, padurice, mosióre din laintru si dinafara si alte realitati, de care preotii se folosia mai nainte sub numire de portiune canonica, pe incetulu inse prin sila au fostu luate si ocupate, si se ocupa in tóte dílele; eara asistinti'a fiscala pe care a binevoitu a o dá ici colo inalt. reg. guberniu nu lea folositu nimicu. Sunt si casuri de acelea specifice, unde pucinele mosii bisericesci, cate au mai remasu pe alocurea in contra usului si a datinei antice sub diferite preteste s'au supusu la contributiune si la dieciuéla.

Deci dupace prin modurile susu aratate a fostu ruinata auctoritatea si subsistinti'a acestui cleru, carele cultivandu pamentulu pe venitul de a treia parte cu munc'a maniloru sale isi susutiene cu mare nevoia viéti'a, apoi aceluasi i se mai adaoge si alta amaratiune sufletésca, pentruca cá si cum elu impreuna cu poporulu siar fi singuru faurulu calamitatii si alu nenorocirii sale, prin cuvinte injositóre si prin serieri, care se latiescu si in tieri straine, este publicatu si defaimatu de necultivat, grosolanu, natarau, lenesiu, plinu de credintia desiérta si de prejudecîe stricatiöse. Deci precumu plansorile si durerile acestui cleru si poporu atatu de numerosu, carele pórtá arme cu bravura si credintia omagiala in siese regimente, carele geme si sub alte greutati ale tierii, odinóra pe episcopii predecesori ai mei si in timpulu scaunului vacantu pe consistoriu l'au constrinsu si induplecatu, cá ajutandule parintesce si diet'a, se recurga la prenaltilu tronu pentru vindecarea reului, intocma si eu acumu sunt constrinsu, cá din datorinti'a celimi impune archipastori'a mea, se me apropiu cu supunere fiésca la parintiésca gratia si dreptate a staturiloru si ordinelloru si se me rogu cu totuadinsulu si prea umilitu, pentru cá si pana candu se va portá grija de ameliorarea sortii intregi sarmanei natiuni romanesci, dupa cumu cere dreptulu si dreptatea, se se indure a mijloci parintiesce cá:

1. Scól'a clericala, carea prin preanaltulu rescriptu regescu de dato 14. Juliu 1785 Nru gubern. 6315 alaturatu mai susu sub A era decretata spre a se infiintia cu spese regesci in Temisiór'a, fara cá pana acum se se fia infiintiat, precumu acést'a se cunósce din responsulu de sub DD) alu episcopului de aeolo de ritulu greco-neunitu, se se ridice in sinulu diecesei neunite ardelene pe lenga scaunulu episcopescu, eara acésta atatu pentruca lips'a de cultura a poporului romanescu ardeleanu a datu ocaziune la incuviintiarea ei prin preanaltelu locuri, catu si pentruca altumintrea clericii neuniti nu s'aru poté folosi de ea, din cauza cacetatea Temisiórei este asediata afara de miediunile acestui Principatu, cumu si de aceleasi prea departatu.

2. Se se confirme prin dieta si se se republice:

a) Preanalt'a resolutiune regésca esita prin gratiosulu decretu gubernialu din 15. Noembre 1824 Nr. 11028 punctu III si IV sub XIII si earasi din 5. Juniu 1800 Nr. 4733 din 28. Oct. 1802 Nru 9876 din 24. Maiu 1813 Nru 2128 sub XIV, XV, pentrucá persónele care se tienu de clerulu acesta se nu fia aruncate la prinsori afara de casulu apucarii in fapta criminala, cumu si cá se nu fia inrolate la óste.

b) Preanaltelu rescripte regesci esite sub D si E, adica din 10. Maiu 1816 Nrii curtii 1281 punctu 7 Nr. gub. 5806, cumu si din 28. Aprile 1820 punctu 1 si 2 sub Nr. gubern. 5599, care consuna cu preanaltulu rescriptu regescu despre toleranti'a crestina, cumu si cu punctele regulative ale fundului regescu sub P, intru alu caroru întielesu locuitorii liberi din fundulu regescu cá unii carii, fara diversitate de natiune se bucura de aceleasi drepturi (??), trebuie se se admita fara nici o dificultate la portarea deregatoriilor publice si la invatiarea meseriilor; eara de alta parte se se stérge acelu abusu, carele s'a introdusu prin sila sub preteste de nimicu, cá romanii se fia constrinsi cu daun'a lor a tiené si serbatorile luteraniloru. *)

(Va urma.)

*) Acést'a era intru adeveru un'a din cele mai strigátóre pretensiuni si nedreptatiri din cate se facea asupra romani-

Brasiovu, 26. Oct. Asta deminetia pela 4 óre ne speria trasulu clopoteloru intr'o dunga. Foculu nu crutiá nici Brasiovulu cu tóte, ea arse numai unu grasdiu in bereri'a orasiului. „Nu te joca cu foculu“, e proverbu romanescu, care mai vertosu in timpî secetosî, ba ori si candu e bine alu urma in fapta. „Ferestete cá de focu“ de reul cutare inca ne improspata cea mai mare cautela in privinti'a focului. Se incungiure dar vercine a ambla chiaru si cu materii aprindiatorie afara din casa si se tiena suptu zaru aprindiórele, cá se nu vina in man'a crudiloru baiati, cari din nepricepere ne potu stinge averea, ba si viéti'a, cumu se intimplá in mai multe locuri.

— Foculu din 21. Oct. fù in padurea asia numita Varna lenga Timisiu, unde se aflau taieti si claditi 3613 1/2 stangini de lemne ai cetatiei si dintre care arsera vreo 220, si padure cá de 7 pogóne in estindere. Tóta daun'a se suie la vreo 880 fl. v. a. Din norocire plói'a, ce supraveni puse capetu focului. Se crede, ca foculu fù pusu de mana reutatiósa.

— Graulu Ardealului, care, dupa probele facute prin paneri chemici in Angli'a esi la espusetiunea lumei celu mai bunu in calitate decatu tóte sortile de grau din lume, se vendu aici in Brasiovu la tergu cu 6 pana la 7 fl. v. a. (mesur'a de 64 cofe.) Boii, man'a 1, 180—200, vacile dela 40—60, cai mai nu se gasiá de nici o mana.

— Cetimu ca in Gurgiu, (Gyergyó) s'a publicatu drep-tulu statariu in contra tatiunariloru.

— Resolutiunea prea nalta, prin care se descopere universitateri sasesci preanalta complacere pentru aplecarea dovedita catra constitutiunea imperiala din 26. Februaru, dupa cumu ne scrie Pres'a, a esitu in 23. Oct., si i asteptamu publicarea ei in totu cuprinsulu. —

Din comitatulu Dobocci. Capetu.)

Din vorbirile cele multe a le romaniloru tiente in aceasta siedintie au i meritatu se se reproduca baremu a Dloru Bologa, Biltiu si Sipotariu. Acestu din urma in o vorbire lunga aperandu motiunile D. consiliaru Bologa si ale Dlu canonice Biltiu reflecta la legalitatea de Vass laudata si respunde la inculparile lui Felszegi cu atat'a consecintia, istétia si sentimentalitate, in catu romanii cu lacrimile in ochi prorupsera in „se traiésca!“ sgomotosu; ér fratii magiari pusera capulu in pamentu. Contele Vass i promise mai tardiu ai respunde, inse ia remasu detoriu.

De si descrierea acestoru siedintie e cam lunga, totusi afu de lipsa a comunica unu extractu scurtu din cuventarea D. Sipotariu, pentru ca aceea mai alesu in privirea dísa de D. contele Vass si de Felszegi este espusetiunea cea mai fidele a terenului, pe care se afla romanii Transilvaneni astadi, si pare ca erá copiata intocma dupa animele romaniloru, intru atat'a corespunde de bene simtieminteloru acelasu.

D. Sipotariu díce, ca fratii magiari, déca voliescu a judeca purtarea nóstra in politica, si déca voliescu a sci si pe venitoriu, camu ce directiune voru avé romanii, apoi mai nainte de tóte se'si castige o cunoscintia mai esacta despre trecutul si prezentulu nostru. Voliescu fratii magiari, cá noi dinpreuna cu Dumniiloru se lapadamu simpliciter bas'a pe care ne aflamu aici adunati, adeca instructiunea? apoi atunci se o scia, ca astadi asta nu o potemu face, fara a comite o crima de sinucidere politica, pentruca ce aru insemna altu ceva de catu sinucidere, candu noi, cari dupa legile din 1791 nu avem drepturi politice, si dupa legile din 1848 suntemu stersi din soiulu natiuniloru si lipsiti de patri'a nóstra autonoma, amu petitiona séu representa la Maiestate, cá se cassedia instructiunea provisorie, dupa care catu de rari, dar' totu mai potemu lua parte in adunarile comitatense, si se ne repona érasu in er'a neindreptatirei nóstre. Noi cá reprezentanti ai poporului, care acuma gusta mai antaiu din constitutiune, óre potemu se facemu asiá ceva? Óre potemu avé unu mandatu asiá absurdu?! —

Mai incolo in catu pentru virtutea politica a legalitateri, pe care D. c. Vass o lauda intr'atata, reflectédia D. Sipotariu, ca in adeveru, precumu amórea de patria, asia si amórea catra legile ei sunt cele mai frumóse odóre politice. — Inse virtutele aceste se nascu acolo, unde cetatianii au gustatu li-

loru si inca fara diferentia de confesiune, ca era siliti a mai tiené inca si serbatorile altoru confesiuni apusene. Blastamu mai mare decatu orcare in felulu seu se mai potea socoti inca sil'a ce se facea romaniloru si preotimii sale de a dá dieciuéla venituriloru proprii din pamentulu propriu la popii luterani si a lio duce in curte chiaru. Not'a Trad.

bertatea civica, impartasinduse la drepturile politice, si asia si la facerea legilor, pre cumu si la alte benefaceri.

Numai ad bene placitum toleratu, si care de facerea legilor nu a sciutu nemica, ba si esistinta legilor numai atunci oa obserbatu, candu cadea sub jugulu celu greu de acele dictatu, cumu poteti Domniloru pofti, cá acuma se se entusiasmeze si deodata se se nasca amore in anim'a lui cea amarita catra aceleasi legi?

Romanulu numai atunci a auditu de legile Dumniavostre, candu asupritu se vaieta si i se raspunde: „Rabda, ca asia e legea“ si apoi este doveditu si acea in istoria, ca o gresiala politica in legislatiune se isbandesce cumplitu in posteritate.

Asia este, e frumoasa virtutea politica de a si iubi legile, si romanulu, care inca e capace spre tote bune si frumoase, e capace si spre aceasta, numai catu se intelege, cá se fia legile umane si cu involirea si influentia lui aduse.

In urma se intorce D. Sipotariu catra fratii magiari si se roga, cá pentru consolidarea tronului si fericirea patriei se nu ne despartimu acuma, candu mana in mana amu poté ajunge la o infratire definitiva intr'o dieta transilvana.

Cararea spre scopulu acesta dice vorbitoriulu, ni o a deschisu si aratatu Maiestatea Sa, dandune instructiunea provisorie pentru comitate, care este mai potrivita tempului si impregiarilor presente; se nu ne batemu jocu de istoria, care ar trebui se ne fia magistra in vietia. Istoria nu cauta, deca intocmirile si conventiunile cu totulu arbitrarie ale fractiunilor politice s'au efectuitu s'au ba, ea curge neintreruptu, pentruca firulu evenimentelor in legatur'a cea eterna, care e adeverat'a istoria, este mai puternicu in consecinta sa decat tonele (launele) si capriciele omenesci. Asia precumu neamu adunatu aici, pe temeulu instructiunei, amu priimitu cu totii alegerea pe noi caduata, neamu infaciosiatu si desbatemu de trei dile totu pe acelu temeiu; pentru ce se nu potemu merge si mai incolo, pana preste vreo cateva septemani amu poté asemenea mana in mana se intramu si intr'o dieta Transilvana si se inpletimu cunun'a fratiei in articuli de legi dreptatiei si umanitatei mai corespundietori?! Dati se propasimu pe calea aceasta, cá sub peciore numai prezentulu lu avemu, trecutulu ne au lasatu de multu si nu'lu mai potemu readuce!“

Dupa ce desbaterile se continuara dela 10 ore pana catre 2 dupa amedi fara a se areta catu de puçnu semnu de apropiere in parerile partideloru, numai deodata se aude votizályunk! din tote partile resuna votizályunk! romanii se votisamu.

Vediendu fratii magiari ca si romanii se invoiescu bucurosi la votisatie, numai decatu se uitare mai bine in giurulu lor, numeranduse cu graba si inspaimentanduse póte, ca nu o voru scóte la cale nici asia, le scadiu curagiulu. — Erá pre tardiu — subst. supr. comite anuncia se se votiseze. Se cetesce inca odata lista membrilor comitetului, votisatiunea se intempla si representatiunea multu forfecata si amanata fu trantita cu 30 voturi contra 24. Atunci aristocratii in durerea si amaratiunea lor, cá celu ce e aprópe de inecare si nu scie se si ajute, fara de a mai cauta la ordine se scularu din tote partile. Unulu insinua proteste in contra votisarei, altulu in contra instructiunei, alu 3-a cu instructiunea in mana incepua critisa, ca nu s'au intemplat verificarea membrilor, alegerile nu s'au facutu pe cale drepta; amplotatii nu au fostu indreptatiti a vota, ca in loculu proprietarilor mari nu seau chiamatu substituti. Aceste esceptiuni unii le facea, altii poftiea a se trece in protocolu si pana le ar da si in scrisu; ér unu magnatu poté si mai nacajitu cu cuvintele — — — scl. a renunçiatu de dreptulu de a mai fi membru alu Comitetului. Dupa incheierea acestei siedintie sgomotóse si ostenitóre, fiind in urma sant'a Dumineca (in 28.), fratii magiari folosira ocaziunea si se incercara, cá dóra voru poté se amane continuarea siedintieloru nu sciutu pana candu. Romanii observandu in catreu bate ventulu poftira mortisii, cá siedintiele se nu se intreprumpu. Ce se faca fratii? se invoira si densii.

Luni in 29. séu in a 4-a siedintia, dupa deschiderea prin administratorulu si dupa verificarea protocolului inainte de ce s'ar fi pututu procede la ordinea dílei, se sculara Br. Banfi Albert, (care in a 3-a siedintia nu fuse de façia) si tienendu o Jeremiada, mustrare si amenintiare pentru calcarea in piciore a legilor patriei cu respingerea representatiunii, luà in mana instructiunea si infruntandu quasi pe administratorulu, cá si colegii sei in siedintia a 3-a, ca nu s'au tienutu de cutare si cutare paragrafu alu instructiunei, dupa ce sia finitu dictiunea fara se capete vre unu respunsu, vediendu, ca administratorulu conformu oficiului seu urmeaza cetirea si pertraptarea obiectelor dílei, atatu s'a amaritu si ecsagaratu, in catu cu tota amaratiunea animei lui plinu de mania dechiara,

ca intr'o adunare, unde nulu afla vrednicu sei dee respunsu nu voiesce a fi si a lua parte. Aceasta dechiaratiune o repetira si ceilalti magiari. Dlu Presiedentu, care póte in adinsu tacu, cá se nu le dee ocaziunea cautata a se departa din adunare séu se nu se nasca certa se fia silitu a o disolvi, vediendu ca nu e gluma, se redica cu tota modestia si esprimendusi parerea de reu, ca nu e asia de norocitu ai vedé luandu parte pana in finitu la lucrarile adunarei, le spuse si aceea, ca sta in voia libera fiacui a remané séu a parasi adunarea. Atunci magnatii se departara si cu densii toti ceilalti membri magiari afara de vreo doi amplotati. Dlu Presiedinte in sensulu instructiunei isi numerà pe cei credintiosi remasi si dupa ce se convinse, ca numerulu membrilor trece preste diumetate, prin urmare se potu face decisiuni legale, provocà pe membrii de façia a continua pertraptarea mai incolo. Dupa finirea propusetiunilor guverniale capetara serie si motiunile Dlui Bologna si Biltiu, care fiindu priimite unanimu prin una comisiune, se formulara doue petitiuni catra Maiestate in sensulu acelora. In a 5-a si ultim'a siedintia mai remase candidarea si alegerea amplotatilor superiori. Candidatiunea s'a intemplat in sensulu instructiunei si rezultatulu s'a aretatu in bucuratoriu. De judi primari fura alesi DD. Mihaile Bohetielu, Joane Sipotariu, de vice-comiti Petru Anca, si Nicolau Telegdy, de profiscalu cu majoritate de voturi éra Sipotariu, de asesori dintre romani Alesandru Nemes, Alesiu Pop, Nicolau Sustai, Teodoru Lupu, ér dintre magiari Szabó Imre, Gombás Károly si Péterfi Dionisie.

In fine dupa ce D. administratore intr'o cuventare cordiala si a descoperitu multumirea si lauda purtarea cea solida a adunarei, sub deursulu pertractarilor; ér D. Sipotartu totu in acelu tonu respunde multumindui pentru conducerea intielépta, — adunarea cu: „Se traiésca Imperatulu!“ s'a desfacutu —
Unu membru alu Comitetului.

Scire importante dela Vien'a. Representatiunea natiunei romane si a universitatiei natiunei sasesci din Ardealu si au primitu resolutiunea, dupa cumu simtimu.

Maiestatea S'a imperatulu a primitu manifestatiunea de lealitate a ambelor natiuni spre cunoscintia cu multumire si propusetiunile facute de catra cancelaria de curte transilvana, privitóre la compunerea dietei transilvane pe basea respectatorilor dorintie ale ambele parti, s'a induratu a le aproba.

„Botschafter“ comentédia acésta scire asia. De si conclusiunile ambelor respunde se misica in una si aceiasi direptiune in cuprinsulu lor, totusi è de observatu aici o deosebire esentiala. In respunsulu la representatiunea universitatiei natiunei sasesci se face provocare expresa la 26, Februaru, pe candu in respunsulu la petitiunea romanilor se face provocare numai la legile fundamentale in generalu. Acésta deosebire, ori catu è ea vrednica de accentuatu, totusi n'are insemnate politica séu in dreptu constitutionalu, ci numai cronologica. Pentruca, in óra ce in representatiunea sasilor se face provocare la 26 Februaru, petitiunile romanilor nu potea cuprinde astufeliu de reportare, pentruca aceleasi in parte se compusera si susternura intr'unu timpu, in care constitutiunea din Februarie anca nu éra emisa, in parte se decretasera si susternusera la ocasionari cu totulu speciale; d. e. in urm'a remonstratiunei fostului guvern transilvanu in contr'a conchiamarei dietei, care éra redimata de articululu uniunei. Dupa ce respunsurile se lipsescu strinsu de cuprinsulu adreselor, se esplica de sine deosebirea memorata.

E de accentuatu, cumca respunsulu imperatului la representatiunea sasilor è earasi unu actu imperatescu nemediulocitu, in care 26. Februaru, afla o recunóscere serbatorésca.

TELEGRAMME. Triestu, 24. Oct. In urm'a sciriloru secure din Greci'a, s'a formatu pentru tota tier'a unu guvern provisoriu si è se se conchiame unu congressu nationalu.

Corfu, 23. Oct. Insurectiunea a pruptu in Acarnania si alte locuri ale Greciei.

Aten'a, 23. Oct. Guvernulu provisoriu s'a constituitu, si Movrocordatu este presiedinte, Adunarea nationala va fi convocata. Regele a abdisu (lasatu de tron) si a plecatu, nu se scie unde. Unu decretu alu guvernului provisoriu dechiara dinasti'a destronata, in Aten'a e linisce.

Constantinopole, 24. Oct. Revolutiune in Aten'a, s'a numitu guvern provisoriu: Canaris, Rufo si Bulgaris. Ministeriulu denumitu este: Presiedinte Zairis, Deli George, Diamandopulo, Komanduros. Regele si Regin'a au fugitu la Corfu.

Din Asi'a dela 22. Oct. In Tibetu durédia revolutiunea. Dalai Lama se afla fugitu. In China domina colera. Unu despartimentu micu de trupe britanice fúse taiat de Taiping, cari amenintiau Schanghai, unde escadr'a britanica perde multi fetiori prin bóla si desertare. Intre Portugali'a si Chin'a s'au incheiatu unu tractatu, prin care se predà Portugaliei diume-tatea insulei Maccao. Gener. Stavely s'au dusu la Japani'a, spre a pune la cale aperarea soliei britanice.

Garibaldi s'a dusu la Spezzi'a.

Acestea sciri sosite de odata cá fulgerulu sunt calificate a insufla earasi o pre'ngrigare seriósa pentru evenimente casuale, — mai vertosu in imperiulu turcescu, — unde pacea cu Serbi'a e trasa de peru si nu multiamesce pe serbi, — pe candu cea cu muntenegrenii e intimpinata de protestulu Rusiei. Óre ce vorumai misca puterile, ce apera esistinti'a Turciei, déca acésta earasi va fi amenintiata din partea crescini-loru cu grecii in frunte, si cumu voru reesi, candu li se redica inainte o suma de conflicte? Angli'a in conflictu cu Indi'a si cu Chin'a si Japani'a; Austri'a cu Germani'a si Itali'a. Aristocrati'a apoi cu democrati'a petutindeni, — chiaru si in Tibetu. —

Chronica esterna.

Bucuresci. (Capetu din Nru tr.)

Art. XX. In privinti'a cancelariei scóleloru inspectorii voru priveghia ca registrele de intrare si de esire ale scolariloru, notele scolariloru de peste an in invetiaturi si in purtare, atestatele, condicile de intrare si esire din clase ale profesoriloru, cataloge de frecuentare ale eleviloru, programele, precum si corespondiele scólei cu autoritatile respective si bibliotecele se se tiena in cea mai buna stare posibila.

Art. XXI. Pentru a puté avé base sigure la lucrarile ce s'ar proiepta in invetiamentulu publicu, inspectorii voru fi datori a observa si miscarea statistica ce se face in privinti'a scóleloru, adeca ei voru observa numerulu totale alu scolariloru in scoli, repartitiunea loru pe clase, esirea loru din scoli si anume din ce clase si cu ce felu de atestatu, notele cele mai bune, si in care obiecte dobendite, de totalulu scolariloru si de fia-care clase in parte, si in fine comparatiunea tuturoru acestoru date in comparatiunile facute cu datele aniloru trecuti in acelaleasi scoli, dupa cataloge existente, facundu dupa tóte aceste reporturi detaiate, candu li se voru cere. —

Art. XXII. In privinti'a esameniloru inspectorii voru priveghia, cá acele se se tiena dupa ordinele stabilitu de guvern, cá esaminatorii precumu si elevii se se afle toti facia, cá notele se se puia cu cea mai mare imparialitate, cá esamenile se nu tiena prea multe ore de arendulu in aceiasi clase, spre a nu ostenii si pre esaminatori si pre elevi; si in fine, cá esamenile se aiba cea mai mare publicitate posibile.

Art. XXIII. Mai cu séma inspectorii voru avé priveghere asupra internatelor de ambe secse, cá unele ce ceru o deosebita priveghere si scrupulositate din partea aceloru ce au directiunea loru, cá se domnéscă in ele cea mai buna ordine si disciplina si se se padiésca cu cea mai mare strictitate instructiunile date de guvern acestoru stabilimente.

Art. XXIV. In genere inspectorii cá unii, ce sunt chiamati de guvern a priveghia, cá instructiunea publica se si implinésca scopulu seu salutariu si cá unii ce trebue se fia alesii dintre persónele cele mai capabili si cu esperiinti voru lua ingrijire de aprópe in tóte oestiunile ce se atingu de desvoltarea instructiunei publice intru a comunica guvernului observatiunile atatu ale loru, catu si ale profesoriloru respectivi, trase din esperienti'a asupra programei, asupra cartiloru scolastice in usu, asupra esameniloru si in genere asupra tuturoru oestiuniloru atingátore de instructiunea publica, facundu ei insusi propuneri de ameliorare, de stergere séu de adaogere a veri-unei institutiuni, in vederea progresului invetiamentului publicu. —

Art. XXV. Inspectorii voru fi cu luarea aminte asupra autoritatiloru insarcinate cu privegherea asupra scóleloru, si mai alesu asupra comitetelor de inspectiune, cá se nu se abata dela indatoririle lor, si vor repórta ministeriului despre ori-ce negligentia seu abusu voru observa.

Art. XXVI. Inspectorii se voru indreptá pururea in tóte lucrarile loru prin reporturi adresate de a dreptulu ministeriului cultelor, prin care reporturi voru aduce la cunoscinti'a ministeriului totu ce este de atributiunile si competinti'a loru.

— Voru avé purtare de grije, cá reporturile loru atingátore de materii didactice si disciplinare se fia redactate separatu de cele atingátorie de materii curatu administrative, spre a nu da locu de confusiune in lucrarile consiliului superioru de inspectiune publica.

Art. XXVII. Inspectorii voru primi fia oare de a dreptulu ordine numai dela ministeriulu cultelor, cá unii ce nu aterna directu decatu de acestu ministeriu.

Art. XXVIII. Inspectoriulu superioru este memhrulu consiliului superioru de instructiune, si va presida consiliulu in lipsa ministrului seu a directorului generale alu ministeriului de culte.

Art. XXIX. Inspectorii de clasa alu II. sunt membri de dreptu ai comitetelor de inspectiune stabilite prin orasiile din districte si voru luá prin urmare parte la tóte lucrarile aceloru comitete.

Art. XXX. Pana la crearea unei scoli primarie normale dincóce de Milcovu, inspectorii clasea a III. din aceste despartimente voru fi insarcinati cu privegherea candidatiloru de invetiatori satesci dupa dispositiunile si instructiunile existente intr'acést'a materia.

Art. XXXI. Salariulu inspectoriloru va fi regulatu in urmatórele moduri: Inspectorete superióre va primi 2000 lei pe luna si de osebitu progonulu de posta in calatoriile ce va fi datoriu a face in interesulu servitiului. — Inspectorii de clas. II. 1000 lei pe luna si 400 diurna. Clas. III. 500 lei pe luna, 150 diurna pentru 9 din ei, era pentru 7 250 in proportiune cu calea ce au a face.

Ministru Cultelor N. D. Racovitia. „Monit.“ Nru 212. 1862.

In FRANCIA 'si dede nou denumitulu min. Drouin d' Lhuys programulu politice, ce are se urmeze, intr'o nota circulara, adresata catra toti solii franci, acreditati pe lenga curtile suverane, a carei esentia e: Eu me voiu tiené de politic'a intentionata de imperatulu, care nu s'a schimbatu intru nemica din ceea ce a fostu pana acumu, si care se esprime in scrisórea din 20. Maiu a. c., adeca in privinti'a cestiunei romane devis'a lui va fi a incerca eara noue negociatiuni cu Rom'a spre a impaca drepturile Italiei cu interesele sant. Scaunu, pentru care Drouin are mare simpatia si posede la Rom'a mare incredere. Diurnalulu „Franci'a“ profetiséza, ca cabinetulu Italiei, alui Ratazzi, va cadé, si viitorulu cabinetu va alege Florenti'a de capitala, parasindu oestiunea Romei.

In Italia se va conchiama parlamentul in 16. Noemb., care va descoperi velulu intentiunei Italiei.

Responsuri. P. Berlatu. S'a facutu atunci si astépta espresulu apromisu. — A. S. Negativa. — chm: intre-rumpe tacerea. — K. S'a priimitu; continuati din timpu in timpu cu descrieri despre starea lucrariloru, ca altii voru judeca, ca ne amu ostenitu si amu caditu in indiferentismu; apoi se vedeti calaritari pe apucate. — **Domnii cu restanti'a** abonementelor se binevoiésca a nu mai amana tramiterea si refuiél'a loru, ca spesele Gazetei decurgu anticipative si cauta se venimu in strimtorari. —

Indreptare. Nru tr. pag. 323, Bucovin'a in locu de 10 cet.: 19.

Publicatiune de concursu.

Pentru premiulu literariu de 100 fl. v. a. alu Asociatiunii transilvane pentru inaintarea literaturii s. c. I.

Intru intielesulu articul. XVI p. c. din siedinti'a a III. adunarii generale din a. c. subscrisulu Comitetu publica prin acésta concursu la premiulu de 100 fl. v. a. cu

Cea mai buna carte despre inaintarea economiei de campu si a pomariei intre romani pe lenga urmatórele conditiuni.

Acea carte se dea celu puçinu 10 cóle tiparite in 8° mare (camu 30 scrise).

Se fia compusa in stilu catu se pote mai popularu si usioru de intielesu si cu deplin'a cunoscintia teoretica si practica in acésta specialitate.

Manuscriptulu se fia curatu, usioru de cititu, inse nu scrisu de man'a auctorului si nici subscrisu de elu, ci numai provediutu cu unu Motto.

Terminulu concursului e prefíptu pe 31. Maiu 1863, pre candu manuscriptulu este a se trimite la subscrisulu comitetu.

Manuscripte care aru veni dupa susnumitulu terminu, se voru socoti de intardiate.

Sibiu 4. Sept. 1862 c. n.

Comitetulu Asociatiunei pentru inaintarea literaturii si a culturai poporului romanu.